

Odysseia Destanı

İthake Kralı Odysseus'un Serüvenleri

Bilgin Adalı (11 Aralık 1944, Safranbolu - 29 Eylül 2012, Antalya) AÜ Siyasal Bilgiler Fakültesi Basın Yayın Yüksek Okulu'nda radyo ve televizyon programcılığı konusunda öğrenim gördü. 1968-1976 yılları arasında TRT Ankara Televizyonu'nda belgesel filmler, kültür ve sanat programları, çocuk ve gençlik programları hazırladı. 1973'te Türk Dil Kurumu üyeliğine seçildi. 1976'da Dokuz Eylül Üniversitesi GSF Sinema TV Bölümü'nde öğretim görevlisi, daha sonra bölüm başkanı oldu. 1984'te, üniversiteden ayrılarak İstanbul'da reklam yazarlığı, yaratıcı yönetmenlik yaptı. Toplu Şiirleri *Es-kimeyen Yüreğim* (2011) YKY tarafından yayımlandı. Çocuklar için pek çok kitap yazdı.

Mustafa Delioğlu 1946 Erzincan doğumlu. Çocuk kitapları resimlemede kendi tarzını geliştirdi ve 1975'ten bu yana severek okunan bin kadar çocuk kitabına renk ve çizgileriyle güzellik, sevimlilik kattı. Çalışmaları ülke dışında da ilgi gören Delioğlu, kişisel resim sergileri açtı, karma sergilere katıldı. YKY için birçok kitabı ve bu arada Tahir Alangu'nun üç masal kitabını resimledi.

*Bilgin Adalı'nın
YKY'deki kitapları:*

Eskimeyen Yüreğim - Toplu Şiirler ve
Yeni Şiirler (1977-2007) (2011)

Doğan Kardeş:

Gılgamış Destanı - Gençler İçin (2009)

Argo Gemicilerinin Destanı / Rodoslu Apollonios (2009)

Kral Arthur, Merlin ve Yuvarlak

Masa Şövalyeleri / Sir Thomas Malory (2010)

Meraklı Karınca Cimcim'in Serüvenleri (2011)

Meraklı Karınca Cimcim Yollarda (2011)

Arkadaşım Papi (2011)

Robin Hood (2012)

Oğuz Kağan Destanı (2012)

Mavi Gezegenin İlk İnsanları (2012)

Benekli (2012)

Çanakkale Destanı (2012)

Kanatlı Kirpiyle Uçan Kaplumbağa (2013)

Bencil Dev - Nar Tanesi (2013)

Barış Çocuk - Atatürk'le Kurtuluş Savaşı'nda (2014)

Odysseia Destanı (2014)

BİLGİN ADALI

Odysseia Destanı

İthake Kralı Odysseus'un Serüvenleri

Resimleyen

Mustafa Delioğlu

Yapı Kredi Yayınları

Yapı Kredi Yayınları - 4203
Doğan Kardeş - 587

Odysseia Destanı - İthake Kralı Odysseus'un Serüvenleri / Bilgin Adalı
Resimleyen: Mustafa Delioğlu

Kitap editörü: Devrim akır
Düzeltili: Filiz Özkan

Grafik uygulama: Süreyya Erdoğan

Baskı: Altan Basım Ltd.
Yüzyıl Mah. Matbaacılar Sit. 222/A Bağcılar / İstanbul
Tel: (0 212) 629 03 74 Faks: (0 212) 629 03 76
info@altanbasim.com
Sertifika No: 11968

1. baskı: Büyüdü Fener Yayınları, Ekim 2005
YKY'de 1. baskı: İstanbul, Eylül 2014
ISBN 978-975-08-3019-8

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.ř., 2014
Sertifika No: 12334

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.ř.
İstiklal Caddesi No: 142 Odakule İş Merkezi Kat: 3 Beyoğlu 34430 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
http://www.ykykultur.com.tr
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: http://alisveris.yapikredi.com.tr

İÇİNDEKİLER

Sunuş • 9

Esin Tanrıçası'na Yakarı • 13

Bir Kıyıdan Bir Başkasına Savurdu

Odysseus'u Tanrılar • 16

Kikonlar • 20

Nilüferyiyenler Adası • 23

Tepegözlerin Adası • 25

Aiolos'un Adası ve Laistrygonlar • 34

Kirke • 38

Ölüler Ülkesi Hades • 44

Sirenlerin Büyüleyici Şarkıları,

Skylla Ve Kharybdis • 50

Güneş'in Adası Zeus'un Öfkesi • 56

Odysseus'un Oğlu Yiğit Telemakhos ve

Damat Adayları • 64

Telemakhos'un Pylos'a ve Lakedaimon'a Yolculuğu • 73

Odysseus'un Kalypso'dan Kurtuluşu • 80
Odysseus Phaiaklar Ülkesinde • 87
Alkinoos'un Odysseus'un Onuruna
Düzenlediği Şenlik • 93
Odysseus'un İthake'ye Varışı • 99
Odysseus'un Domuz Çobanı
Eumaios'la Buluşması • 105
Telemakhos'un Dönüşü ve Babasını Tanıması • 109
Telemakhos'la Odysseus'un Kente Gelişi • 117
Dadısı Eurykleia Odysseus'u Tanır • 123
Yarışma • 128
Damat Adaylarının Sonu • 135
Odysseus'un Penelope'ye Kavuşması • 140
Acılı Günlerin Sonu • 144
Sonsöz • 148

*Genç yaşıta yitirdiğim
can kardeşim, güzel insan
Erbil Adalı için...*

Sunuş

Anadolu'da yaşamış olan Egeli büyük ozan Homeros'un günümüze ulaşan iki büyük yapıtı var: *İlyada* ve *Odyseia*...

İlyada'da, bizim bugün Çanakkale diye adlandırdığımız yörede, çok ama çok eski, o çağa göre çok görkemli bir kent olan Troya'da yaşanmış bir savaşın destanını anlatmış Homeros. *Odyseia*'da ise tanrısal bir kahraman olan İthake Kralı Odysseus'un, Troya Savaşı sonrasında ülkesine dönerken yaşadığı serüvenleri, onun yokluğu sırasında ülkesinde yaşanan karışıklıkları kaleme almış.

İlyada tarih sırasına göre bir anlatım izler. *Odyseia*'da ise modern roman ve özellikle de filmlerde görülen, zaman ve mekân içinde sıç-

ramalar yapan bir anlatım vardır. Geriye dönüşlerle zaman değiştirmeler, sıçrayarak yer değiştirmeler, iç içe geçmiş öyküler, bu destanın temel özelliklerinden. Bu da olayların anlaşılmasını güçleştiriyor kimi zaman.

Her bölüm kendi içinde bağımsız sayılabilecek bir bütün oluşturduğundan, ben burada, destanı yalınlaştırırken, daha anlaşılır olsun diye tarih sırasına göre düzenlemeye çalıştım.

Yirmi dört bölümden oluşan özgün metinde, anlatıcı çoğunlukla destanın yazarıdır. Dokuzuncu bölümden on üçüncü bölüme kadar olan metinde ise, kendi serüvenlerini Odysseus, birinci tekil kişi olarak kendisi anlatır. Öykü tarihsel sıra içinde verilirken böyle bir “anlatan kişi” farklılaşmasının karışıklık yaratabileceği kaygısıyla, metnin tümünü ozanın ağızından anlatmayı seçtim.

Yine bu dizide çıkan *Troya Savaşı ve İlyada Destanı*’nda* olduğu gibi, burada da şiir dilini kullandım.

* *Çocuklar ve Gençler için Troya Savaşı ve İlyada Destanı*, Bilgin Adalı, Büyüülü Fener Yayınları, 2005.

Umarım, genç okuyuculara kolaylık olsun diye yaptığım bu değişiklikler nedeniyle bana öfkelenmez ustaların ustası Homeros, bağışlar beni.

Kaynak metin olarak Azra Erhat ve A. Kadir'in Türkçe (Can Yayınları), Samuel Butler'ın ve Thomas Bulfinch'in İngilizce (internet) çevirilerinden yararlandım.

Elinizdeki kitap çocuklarla gençler için hazırlandı ama destanın tamamını okumaya zaman bulamayan büyüklerin de zevkle okuyabileceklerine inanıyorum.

Şimdi gelin zamanın kapılarını aralayalım, binlerce yıl önce yaşamış bu büyük serüveni yeniden yaşayalım.

Bilgin Adalı

Esin Tanrıçası'na Yakarı

Anlat bana ey Esin Tanrıçası,
kutsal Troya'yı yağmalayan o akıllı adamın
serüvenlerini anlat,
yurduna, İthake'ye dönerken
uğradığı yerleri, başına gelenleri.
O yurduna götürmek isterken adamlarını,
nasıl da koruyamamıştı onları gazabından
Güneş Tanrısı Hiperion'un,
sığırlarını yedikleri için.

Haydi sevgili Tanrıça,
kıрма bizi, anlat bildiklerini.
Herkes kavuşurken karısına ve yurduna
Troya Savaşı'ndan sonra,
bir o yaşamıştı onca acıyı, yıllar boyunca.
Gemileri ve tayfalarıyla
yola çıkar çıkmaz başlamıştı
kötü kaderi tanrısal Odysseus'un.
Oysa en akıllısı oydu kralların, komutanların.
Haydi onun öyküsünü anlat bize sevgili Tanrıça,
Olympos'ta tanrıların ona çizdiği kaderi anlat,
o yurduna dönemeyince,

karısını almaya gelenleri,
o açgözlü aymaz damat adaylarını,
Odysseus'un sevili karısı Penelope ile
biricik oğlu Telemakhos'un
yaşadığı acıları anlat bize,
anlat ki ders alalım.

Olympos'taki tanrıların oyunlarını,
Tepegöz devleri, sirenleri anlat,
Kirke'nin büyüünü, Odysseus'a sevdasını,
Odysseus'un ölüler ülkesinde yaşadıklarını,
hepsini anlat ki bilelim,
ders alalım duyduklarımızdan.

Haydi sevgili Esin Tanrıçası, kırma bizi
başla anlatmaya
tanrısal Odysseus'un serüvenlerini.

İşte Esin Tanrıçası'na yapılan
bu yakarıyla başlar anlatmaya
koca Homeros, Odysseus'un serüvenlerini,
bakalım ne anlatır, nasıl anlatır...

Bir Kıyıda Bir Başkasına Savurdu Odysseus'u Tanrılar

İthake Kralı tanrısal Odysseus'un önerdiği,
o büyük tahta atı yapıp
içini askerle doldurdu Akhalar.
Tahta atı kıyıya bırakıp
gitmiş gibi yaptılar.
Bir adanın arkasına saklandılar.
Tek kişi kalmıştı geride, üstü başı yırtık,
yaralar içinde güya,
bir yalancı, düzenbaz Sinon.
Sinon dedi: "Bu at Tanrıça Athena'ya bir armağan.
Beni terk edip giden Akhaların bir oyunu.
Nasıl sağmaz bu büyük at kentin kapısından
ve yakarsanız siz bu kutsal armağanı,
yakıp kudurtursunuz öfkeden
Tanrıça Athena'yı.
Onlar için bıraktılar bu atı."
Böyle dedi Sinon,
İyi oyuncuydu, aldattı herkesi.

İnanı Troyalılar Sinon'un anlattıklarına,
yıkıp kentin kapısını içeriye aldılar tahta atı.

Sonunda savaşı kazandıklarını,
Akhalıları kaçırdıklarını sandılar.
Çılgınlar gibi eğlendiler o gece.

Herkes uyuduktan sonra,
atın içine gizlenen
Akhali askerler, açtılar kentin kapılarını.
On yıldır süren kanlı savaş,
bir gecede son buldu böylece,
Akhalar zaptetti koca kenti, ateşe verdi,
kimini esir aldı kent halkının,
kimini kılıçtan geçirdi.
Gördükleri karşısında sabah,
gül parmaklı Şafak bile hüznünlendi.
Olympos Dağı'na kadar ulaşıyordu çığlıklar.
Gökyüzünü karartıyordu
kentten yükselen dumanlar.

Ganimetleri paylaşıp Akhalar,
dolultular gemilerine,
kendi ülkelerinin yolunu tuttular.
On iki gemisi ve askerleriyle yelken açmıştı
Kral Odysseus da ülkesi İthake'ye doğru,
yıllardır görmediği karısı Penelope
ve biricik oğlu Telemakhos'a kavuşmak için.
Ama Olympos'taki tanrıların
başka düzenleri vardı
Odysseus için hazırlanan.
Biraz uzun sürecekti onun yolculuğu
öteki krallardan.
Kızdırmıştı Odysseus,
Deniz Tanrısı, yerleri sarsan Poseidon'u.
Cezasını çekecekti...
Herkes dönerken yurduna,
Odysseus pek kolay dönemeyecekti.

Kikonlar

Bir fırtına, aldı savurdu Odysseus'un gemilerini
Trakyalı Kikonların ülkesine götürdü.

Odysseus yağmaladı

Kikonların kenti İsmarus'u,

kılıçtan geçirdi önüne çıkan herkesi

Tanrı Apollon'un rahibi Maron'dan başka,

Maron'a armağanlar verdi.

Güneş Tanrısı Apollon'un rahibi de

şarap armağan etti Odysseus'a,

şarapların en güzelini.

Kazanılan ganimeti

pay etti Odysseus adamlarının arasında,

hemen yola çıkmayı önerdi yiğit yoldaşlarına,

onlarsa bu sözü dinlemediler,

yiyip içerek kutlamak istediler zaferi.

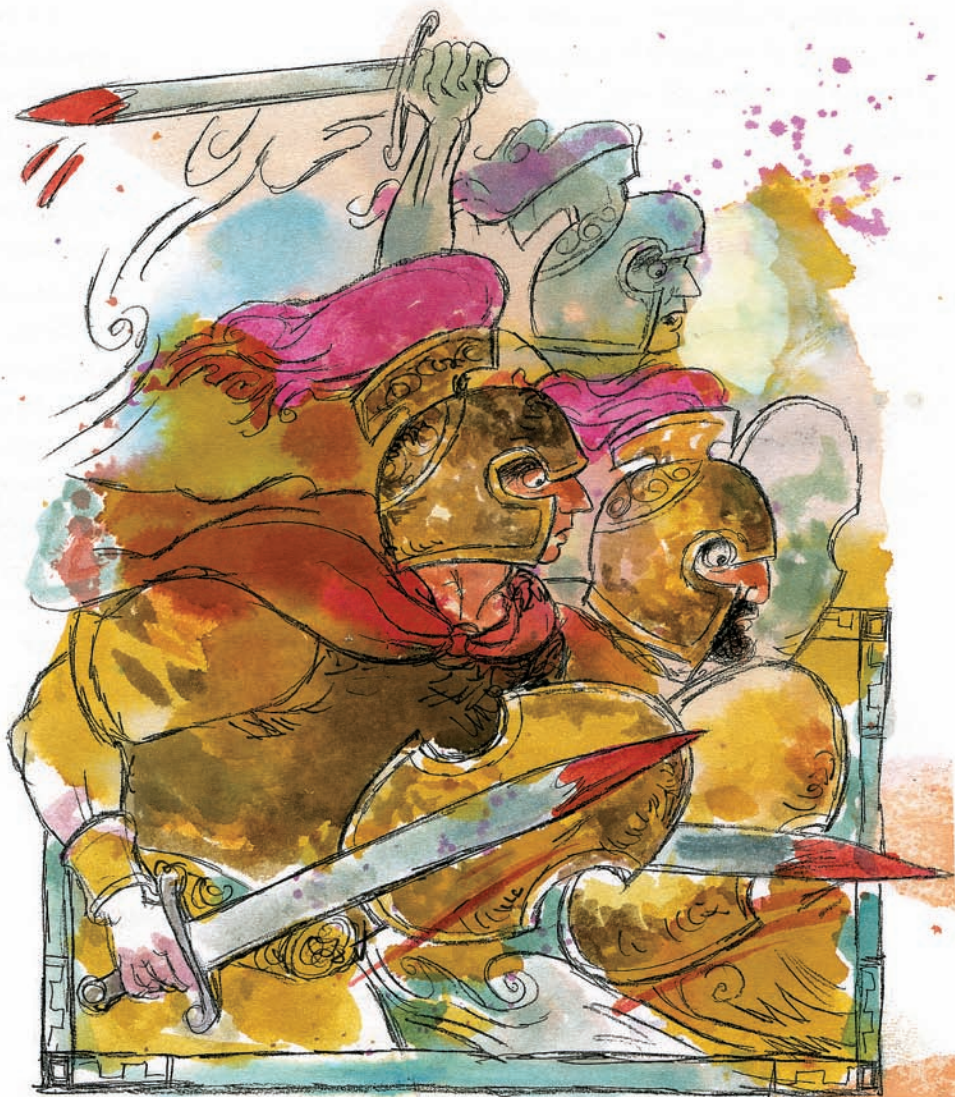
Onlar eğlenirken, yiyip içerken,

baskın yaptı başka kentlerden toplanıp gelen

Kikon yiğitleri.

Çok kalabalıktı gelenler,

büyük bir savaş oldu,

çareyi koca gemilerine binip
kaçmakta buldu Odysseus ve askerleri.
Kaçtılar ya, kıyıda kalmıştı yürekleri,
altı yiğit yoldaşları can vermişti bu savaşta.

Tam kurtulduklarını sanırken,
Tanrıların Kralı Zeus
azgın bir kasırga yolladı onlara.
Bilmiyorlardı henüz,
daha ne acılar gelecek başlarına.
Günlerce savruldu gemileri
bir o yana, bir bu yana
azgın dalgaların arasında.

Nilüferyiyenler Adası

Günlerce savruldu durdu gemileri dalgalarla,
dokuz gün boyunca direndiler kasırgaya.

Sonunda sürüklendiler

Nilüferyiyenler'in adasına.

Bir tuhaftı bu Nilüferyiyenler halkı,

yedikleri nilüfer meyvesi

unutturdu yiyenlere yurt özlemine,

sevgileri, sorumlulukları, her şeyi.

Tadına bakan bu meyvenin,

bir daha ayrılmak istemezdi oradan.

Demir attıktan sonra körfeze,

su almaya çıktı Odysseus'la adamları karaya.

Kimisi su getirdi,

kimisi koyuldu yemek hazırlamaya.

Günlerce çalkalandıktan sonra dalgaların arasında,

keyiflerince doyurdu karnını yiğitler, yiyip içtiler.

Doğrusu onca sıkıntıdan sonra

pek hoş gelmişti bu onlara.

Ertesi sabah üç haberci yolladı yiğit Odysseus,

öğrenmek için hangi adada olduklarını.

Sevgiyle karşıladı halk gelen habercileri,
nilüfer çiçeğinin bal gibi yemişleriyle ağırladı.
Unuttu haberciler, gemilere geri dönmeyi.
Yeni haberciler yolladı Odysseus,
onlar da dönmedi.

Kim yediyse o yemişten, unuttu her şeyi,
sevdiklerini, yıllardır özlediği evini,
unuttu gemilerdeki yoldaşlarını,
hepsi gittiği yerde kaldı.
Nilüfer çiçeğinin yemişi akıllarını başlarından aldı.
Düştü peşine yoldaşlarının tanrısal Odysseus,
tutup getirdi onları gemiye, zincirle bağladı.
Doluştu herkes gemilere,
geçtiler küreklerin başına,
hızla uzaklaştılar Nilüferyiyenler'in yurdundan.

